

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 1993 M. LIEPOS 21 D. NUTARIMO
NR. 540 „DĖL VALSTYBINIO STUDIJŲ FONDO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO“ PROJEKTO
(TAP-26-418; TAIS NR. 26-3049(2))**

Nr.

Vilnius

Įvertinę Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 21 d. nutarimo Nr. 540 „Dėl Valstybinio studijų fondo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto (toliau – Projektas) atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Atkreipiame dėmesį, kad Projektu siūlomas teisinis reguliavimas neatitinka įstatymų nuostatų. Laikantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 19 straipsnio 1 dalies nuostatų, Valstybinis studijų fondas yra *biudžetinė įstaiga*, todėl jam taikomas ne tik Mokslo ir studijų, bet ir Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas. Biudžetinių įstaigų įstatymo 20 straipsnyje 1 dalyje nustatyta, kad biudžetinės įstaigos savininko jai perduotas ir biudžetinės įstaigos įgytas turtas nuosavybės teise *priklauso biudžetinės įstaigos savininkui* (t.y. valstybei), o biudžetinė įstaiga šį turtą valdo, naudoja ir juo disponuoja patikėjimo teise ar panaudos pagrindais; 2 dalyje nustatyta, kad vienas iš biudžetinės įstaigos lėšų šaltinių gali būti *kitos teisėtai gautos lėšos*, kaip siūloma Projekto 1.1 papunkčiu keičiamame Valstybinio studijų fondo nuostatų (toliau – Nuostatai) 3 punkte, tačiau 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad kitas biudžetinės įstaigos teisėtai gautas lėšas valstybės biudžetinė įstaiga naudoja *Vyriausybės nustatyta tvarka*, o ne finansų ministro tvirtinamo Laikinais laisvų lėšų investavimo tvarkos aprašo nustatyta tvarka, kaip siūloma Projekto 1.4 papunkčiu pildomame Nuostatų 9.4¹ papunktyje. Papildomai atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje *Finansų ministerijai* suteikiama teisė laikinai laisvus valstybės piniginius išteklius ir įstaigų tvarkomose sąskaitose laikinai nenaudojamas lėšas investuoti ir laikinai (grąžintinai) naudoti finansų ministro nustatyta tvarka, o *kitiems subjektams įstatymu tokia teisė nesuteikta*. Todėl siūlome arba inicijuoti atitinkamus įstatymų pakeitimus, arba atsisakyti Projekto nuostatų, nederančių su aukštesnės teisinės galios teisiniu reguliavimu.

2. Pažymime, kad Projektu siūlomos keisti nuostatos, susijusios su lėšomis, skirtomis *Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų atstovybių ir kitų studentų organizacijų veiklos finansavimui užtikrinti* – Projekto 1.2 papunkčiu siūlomi Nuostatų 5 punkto pakeitimai, Projekto 1.3 papunkčiu siūlomi Nuostatų 7.11 papunkčio pakeitimai, Projekto 1.7 papunkčiu siūlomi 28⁶ punkto pakeitimai, neatitinka Mokslo ir studijų įstatymo nuostatų. Pagal Mokslo ir studijų įstatymo 63 straipsnio 6 dalies nuostatas, *aukštoji mokykla* aukštosios mokyklos tarybos nustatyta tvarka *remia* studentų atstovybę

ir kitas studentų organizacijas, *skiria* patalpas ir *lėšų jų veiklai finansuoti*, taip pat *skiria lėšų* studentų kultūros, sporto ir visuomeninei veiklai; o pagal 9 dalies nuostatas, studentų atstovybių ir kitų studentų organizacijų veiklai teisės aktų nustatyta tvarka gali būti skiriama lėšų iš *valstybės biudžeto*. Atkreipiame dėmesį, kad į minimas nuostatas neįtraukti kiti subjektai nei aukštosios mokyklos (kurios yra valstybės biudžeto asignavimų valdytojai), tuo pačiu neįtrauktas ir Valstybinis studijų fondas (kuris nėra valstybės biudžeto asignavimų valdytojas), o biudžeto lėšos skiriamos asignavimų valdytojui, todėl siūlome užtikrinti teisėkūroje taikomo principo, kad visos asmenų teisės ir pareigos turi būti nustatytos *įstatymo lygmeniu*, laikymąsi. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra ne kartą pažymėjęs, kad jeigu įstatymuose nustatyta, jog tam tikrus santykius, susijusius su įstatymų reikalavimų – taigi ir įstatymų, kuriais nustatomos tam tikrų subjektų funkcijos, reikalavimų – įgyvendinimo tvarka (procedūromis), reguliuoja Vyriausybė, Vyriausybė ir privalo tai padaryti; toks Vyriausybės nustatytas teisinis reguliavimas yra privalomas ir savivaldybių institucijoms; tačiau šie Vyriausybės nutarimai negali pakeisti ar iškreipti įstatymuose nustatyto teisinio reguliavimo, šiais poįstatyminiais teisės aktais negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuris konkuruotų su nustatytu įstatymuose (2004 m. vasario 11 d. sprendimas, 2005 m. liepos 8 d., 2013 m. gruodžio 16 d., 2023 m. balandžio 26 d. nutarimai ir kt.). Siekiant užtikrinti teisėkūros sistemiskumą, reikalingos nuostatos pirmiausiai turėtų būti įtrauktos į Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimus ir, tik jas priėmus, poįstatyminiuose teisės aktuose turėtų būti nustatyta įgyvendinimo tvarka.

3. Papildomai pastebime, kad Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2023 m. lapkričio 10 d. išvadoje Nr. NV-2770 pateikė pastabą (1 pastaba) dėl Valstybinio studijų fondo nuostatus tvirtinančio *subjekto*, kadangi Valstybinis studijų fondas yra įstaiga prie Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir jiems taikomas Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 9 punktas, kuriame nurodyta, kad Vyriausybė gali pavesti įstaigų prie ministerijų nuostatus ir jų administracijos struktūrą tvirtinti atitinkamos valdymo srities ministrui, jei kiti įstatymai nenustato kitos jų tvirtinimo tvarkos. Ši pastaba išlieka aktuali. Todėl, atsižvelgiant į teisėkūros ekonomiškumo principą ir panašius kitų įstaigų nuostatų tvirtinimo pavyzdžius (pavyzdžiui, *Studijų kokybės vertinimo centro nuostatus*, patvirtintus švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu), siūlytume inicijuoti Mokslo ir studijų įstatymo 19 straipsnio nuostatų pakeitimą, atitinkamai patikslinant ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimo Nr. 149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo“ nuostatas, jas papildant pavedimu švietimo, mokslo ir sporto ministrui tvirtinti Valstybinio studijų fondo nuostatus ministro įsakymu.

Teisės grupės patarėja

Renata Adomaitytė-Šliogerienė